

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

TenneT TSO B.V.
Postbus 718
6800 AS ARNHEM

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
omgevingswetnatuur@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190028071669

Kenmerk
WNB/2023/038.toek

Bijlagen
1

Datum 19 april 2024
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte mevrouw,

Op 5 juli 2023 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag beoordeeld met de aanvullingen van 15 september 2023. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Procedure

In artikel 20a, eerste lid van de Elektriciteitswet 1998 is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor Net op Zee Nederwiek 1 gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de minister voor Klimaat en Energie. Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor het Net op zee Nederwiek 1. Daarom is ook op dit besluit de rijkscoördinatieregeling van toepassing. De minister voor K&E heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor het Net op zee Nederwiek 1 bevorderd. Onderhavig besluit is samen met het inpassingsplan en andere besluiten als volgt voorbereid:

- op 24 november 2023 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp van het besluit gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- op 15 december 2023 is een kennisgeving met betrekking tot de ontwerp-watervergunning gepubliceerd in de Staatscourant;
- op 14 november 2023 is door de minister voor K&E de ontwerpbesluiten aan TenneT TSO B.V. gezonden;
- De ontwerpbesluiten hebben van 24 november 2023 tot en met 4 januari 2024 ter inzage gelegen bij het ministerie EZK;
- De ontwerp-watervergunning heeft van 15 december 2023 tot en met 25 januari 2024 ter inzage gelegen bij het ministerie van EZK.

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister voor K&E bekendgemaakt. Tevens doet de minister voor K&E daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden persoonlijk geïnformeerd.

Behandeling zienswijzen

Naar aanleiding van de publicatie van de kennisgeving en de terinzagelegging van de ontwerp-besluiten van de eerste fase en de ontwerp-watervergunning van de tweede fase voor het project Net op zee Nederwiek 1 zijn zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren gebracht. Zie de antwoordnota zienswijzen voor een overzicht van de behandeling van de zienswijzen. In de antwoordnota vindt u ook de reacties op de inhoudelijke punten uit de zienswijzen die niet specifiek zijn, respectievelijk over alle ontwerpbesluiten gaan.

Tegen de ontwerpbesluiten zijn 20 zienswijzen ingediend. In de genoemde antwoordnota vindt u de inhoudelijke reacties op de zienswijzen voor zover deze niet zijn opgenomen in het besluit zelf.

De antwoordnota maakt, voor zover de zienswijzen zich richten tegen het ontwerp van onderhavig besluit, onderdeel uit van het besluit. In de antwoordnota is aangegeven of de zienswijzen aanleiding geven om het onderhavige besluit aan te passen.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Net op zee Nederwiek 1', gelegen in de gemeente Noord-Beveland, het Veerse Meer (gemeente Veere en Middelburg), de gemeente Goes, de gemeente Borsele en de Noordzee. Het project betreft het realiseren van een aansluiting van windturbines op de Noordzee binnen het energiegebied Nederwiek, op het landelijke hoogspanningsnet.

Het project bestaat uit de volgende hoofdonderdelen:

1. De aanleg van een platform op zee voor de aansluiting van de windturbines en het omzetten van wisselstroom van de windturbines naar 525kV-gelijkstroom;
2. De aanleg van een ondergronds gebundeld kabeltracé op zee en het Veerse Meer voor transport van 525kV-gelijkstroom;
3. De aanleg van een ondergronds gebundeld kabeltracé op land voor het verdere transport van 525kV-gelijkstroom naar het converterstation;
4. De realisatie van een converterstation op land voor het omzetten van 525kV-gelijkstroom naar 380kV-wisselstroom, dat geschikt is voor het landelijke hoogspanningsnet.

5. De aanleg van een ondergronds kabeltracé op land voor het transport van 380kV-wisselstroom van het converterstation naar het nieuw te bouwen 380kV-hoogspanningsstation in het Sloegebied (Borsele) voor de aansluiting op het landelijke hoogspanningsnet.

De werkzaamheden bestaan uit de bouw van het voorgenoemde platform op zee, het ingraven van de kabels en de realisatie van een converterstation op land, zoals beschreven in hoofdstuk 2 van het rapport 'Net op zee Nederwiek 1. Aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming' van 5 juli 2023.

De aanleg van de windturbines zelf en de parkbekabeling van de windturbines naar het offshore platform van TenneT, de 380 kV-verbinding naar het nieuwe hoogspanningsstation en de realisatie van het nieuwe hoogspanningsstation maken geen onderdeel uit van het project 'Net op zee Nederwiek 1' en wordt daarom niet behandeld in de aanvraag.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de bruinvis (*Phocoena phocoena*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode vanaf de bekendmaking van het definitieve besluit tot en met 23 mei 2029 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van de bruinvis.

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de Wet natuurbescherming.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Net op zee Nederwiek 1', gelegen in de gemeente Noord-Beveland, het Veerse Meer (gemeente Veere en Middelburg), de gemeente Goes, de gemeente Borsele en de Noordzee, één en ander zoals is weergegeven in de bij de aanvraag gevoegde bijlage 4 'Kabeltracé Nederwiek 1' van 5 juli 2023.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190028071669

Kenmerk
WNB/2023/038.toek

- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en uiterlijk zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden naar het bevoegd gezag te zenden.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190028071669

Kenmerk
WNB/2023/038.toek

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 4.1.2 en 4.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Net op zee Nederwiek 1. Aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming' van 5 juli 2023.
- j. U dient gebruik te maken van één of meer op de relevante frequenties afgestelde akoestische afschrikmiddelen (ADD) gedurende een half uur voor het begin van de heiwerkzaamheden alsmede gedurende de eerste 5 minuten van het heien. Deze procedure wordt herhaald indien de werkzaamheden gedurende een uur of langer onderbroken zijn. De ADD moet een minimaal bereik van 500 meter hebben.
- k. Voorafgaand aan het heien dient een enkel of dubbel bellenscherm te worden aangezet. Dit scherm dient actief te blijven gedurende de heiwerkzaamheden. Het bellenscherm moet in ieder geval binnen 750 meter vanaf de werkzaamheden liggen, zodat het geluid onder de 160 dB komt/blijft.
- l. De heiwerkzaamheden vangen aan met een slow start (toenemende frequentie) en soft start (toenemende hei-energie). De duur en het vermogen van de slow- en soft start dienen zodanig te zijn dat de bruinvissen de gelegenheid hebben om naar een veilige locatie te zwemmen.
- m. U dient zich in te spannen om het produceren van onderwatergeluid te beperken tot een zo kort mogelijk aaneengesloten periode met een maximum van twintig heidagen.
- n. U dient de geluidsproductie zo veel mogelijk te reduceren; de genoemde normen, zoals opgenomen onder voorschrift o, gelden hierbij als maximumwaarden.

- o. Het geluidsniveau onder water tijdens het heien voor de bouw van de platforms mag de gestelde maximale geluidsnorm niet overschrijden. De geluidsnorm voor het heien is: 160 dB re $\mu\text{Pa}2\text{s SEL1}$ op 750 meter van de geluidsbron.
- p. Het geluidsniveau dient tijdens het heien door of namens u continu gemeten te worden. Het is hierbij uitdrukkelijk verboden om de vastgestelde geluidsniveaus zoals genoemd in voorschrift o te overschrijden. Een overschrijding van het geluidsniveau dient onmiddellijk gemeld te worden bij het bevoegd gezag.
- q. Wanneer na achtereenvolgende geluidsmetingen blijkt dat het geluidsniveau onder water tijdens het heien van de funderingspalen de in eerder genoemd voorschrift "o" opgenomen geluidsnorm niet overschrijdt, dan kan de vergunninghouder het bevoegd gezag schriftelijk of per e-mail (omgevingswetnatuur@rvo.nl) verzoeken om toe te staan dat de frequentie van de geluidsmetingen wordt verlaagd.
- r. Het tracé van de bundel(s) met kabels vanaf de platforms tot aan het aanlandingspunt dient een gronddekking te hebben van minimaal één meter ter voorkoming van de blokkade van de migratieroutes door elektromagnetische straling.
- s. Ten aanzien van de effecten van elektromagnetisme op de bruinvis dient u eventuele effecten te monitoren. Ik vraag u om een monitorings- en evaluatieplan acht weken voorafgaande aan de inwerkingstelling van de kabels aan RVO toe te sturen.

Overige voorschriften

- t. Ten behoeve van ecologische monitoring en evaluatie dient u, zonder financiële tegenprestatie, mee te werken ten aanzien van onder meer:
 - 1. Toegang tot de veiligheidszone van het platform voor vaartuigen ten behoeve van tellingen van natuurwaarden;
 - 2. Toegang tot het platform voor onderzoeksdoeleinden;
 - 3. Het (laten) bevestigen van apparatuur zoals camera's en batdetectors op of aan (onderdelen) van het platform;
 - 4. Het beschikbaar stellen van bandbreedte op de datakabel.
- u. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soort waarvoor ontheffing is verleend.
- v. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

- w. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190028071669

Kenmerk
WNB/2023/038.toek

Beroepsprocedure

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Een niet-belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht op het ontwerp van het desbetreffende besluit of aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten dat hij niet of niet tijdig heeft gedaan, kan ook beroep instellen.

Op dit besluit is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat in het beroepschrift moet worden aangegeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd.

Het wordt aanbevolen in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190028071669

Kenmerk
WNB/2023/038.toek

Gesignaleerde soorten

U wordt erop gewezen dat in het soortenonderzoek melding wordt gemaakt van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde vogelsoorten, zoals de zeekoet, in of in de nabije omgeving van het plangebied. U heeft er echter voor gekozen om voor deze soort geen ontheffing aan te vragen.

U wordt er, wellicht ten overvloede, op gewezen dat u, wanneer u bij uitvoering van de werkzaamheden (andere) verbodsbepalingen ten aanzien van de in onderliggend besluit van toepassing zijnde dan wel andere soorten dreigt te overtreden, de werkzaamheden dient stil te leggen en alsnog ontheffing voor deze soort dient aan te vragen.

We raden sterk aan om gebruik te maken van een gekwalificeerde vogelwachter om te monitoren op de aanwezigheid van groepen vogels in een zone van 500 meter rondom de schepen welke worden gebruikt bij het aanleggen van de kabel(s) rondom de bruine bank. Indien groepen vogels zich binnen de 500 meter zone bevinden, dient er gewacht te worden met het uitvoeren van werkzaamheden en/of varen tot de vogels minimaal 20 minuten buiten deze zone zijn. Ook indien er onvoldoende zicht is, kan de vogelwachter besluiten dat er gewacht dient te worden met het uitvoeren van werkzaamheden en/of varen.

Instandhouding van de bruinvis

Artikel 3.5, lid 2 van de Wet natuurbescherming

De bruinvis komt algemeen voor in het Nederlandse deel van de Noordzee en aangrenzende kustwateren. Schattingen voor bruinvissen op het Nederlands Continentaal Plat (NCP) varieerde tussen 2012 en 2017 van minstens 40.000 tot meer dan 75.000 dieren. Een stijging van zomeraantallen en observaties van kalfjes suggereert dat het NCP steeds belangrijker wordt als voortplantingsgebied van de bruinvis. De Nederlandse bruinvissen zijn onderdeel van de algemene populatie in de Zuidelijke Noordzee en er vindt migratie plaats naar Britse en vermoedelijk ook naar Duitse wateren. Volgens het meest recente KEC (Kader Ecologie en Cumulatie) is de bruinvisdichtheid in de omgeving van het plangebied maximaal 0,721/km² in het voorjaar (januari-mei), 0,698/km² in de zomer (juni-augustus) en 0,444/km² in het najaar (september-december).

Uit uw aanvraag blijkt dat met name de factoren "geluid" en "barrièrewerking" een rol zouden kunnen spelen bij verstoring van de bruinvis.

Barrièrewerking

Barrièrewerking kan op verschillende manieren worden veroorzaakt. Als gevolg van de geluidscintour kunnen trekroutes of achterliggend leefgebied voor de bruinvis worden afgesloten. Dit is hier echter niet het geval. Exemplaren van de bruinvis kunnen langs de werkzaamheden zwemmen. Er is dan ook geen sprake van barrièrewerking als gevolg van geluid.

Tijdens de aanlegfase kan barrièrewerking optreden door het opwervelen van slib en de daarmee samenhangende vertroebeling. De bruinvis is niet heel gevoelig voor vertroebeling aangezien de soort voor het jagen gebruik maakt van sonar. Er is dan ook geen sprake van barrièrewerking als gevolg van vertroebeling.

Bruinvissen kunnen elektromagnetische straling waarnemen en hier mogelijk effect van ondervinden. Dit kan leiden tot barrièrewerking of desoriëntatie. Er is nog veel onbekend over elektromagnetische straling. Voor alle soorten walvissen en dolfinen wordt verondersteld dat zij veranderingen in het magnetische veld vanaf $0.05 \mu\text{T}$ gemeten op 350 tot 400 meter boven het wateroppervlak (vanuit de lucht) waarnemen.

Een mogelijk effect van elektromagnetische velden is dat vissen of zeezoogdieren die erover heen willen zwemmen een barrière ondervinden (wanneer het waarneembare deel van het veld tot aan het wateroppervlak reikt) of gedesoriënteerd raken. Om op 300 meter de $0,05 \mu\text{T}$ (magneetveldsterkte) te behalen, en daarmee bruinvissen in de waterkolom te verstoren, zou de kabel een stroomsterkte moeten hebben van 145 kA (kilo Ampère). Dit zou resulteren in een magneetveld dat 100 keer groter is dan het magneetveld van Nederwiek. Een kabel zoals die van Nederwiek heeft normaliter een stroom tussen de 1 en 2 kA. De kabels vormen geen obstructie indien sprake is van voldoende bedekking. Hiertoe zijn in de aanvraag geen specifieke mitigerende maatregelen voorgesteld. Om te waarborgen dat er inderdaad geen sprake van barrièrevorming door elektromagnetische straling afkomstig van kabels optreedt, dienen de kabels voldoende bedekking (minimaal 1 meter) te hebben. Hiertoe heb ik in de ontheffing aanvullend voorschrift r. opgenomen.

Dit betekent dat bruinvissen deze kabels kunnen passeren door uit te wijken naar het zeeoppervlak (de waterdiepte over het tracé varieert) en dat de kabels geen obstructie vormen. Het is daarom niet aannemelijk dat door de 525kV-gelijkstroomkabel verstoringen in het navigatievermogen van bruinvissen optreden. Er is daarom ook geen reden om aan te nemen dat er een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding plaats vindt.

Geluid

Tijdens het heien van de fundering van het platform kan er verstoring als gevolg van impuls onderwatergeluid optreden. Uit de activiteitenbeschrijving blijkt dat er maximaal 1 dag geheid wordt per paal. De werkzaamheden betreffen het heien van maximaal twintig palen voor het platform met een paaldiameter van 2,5 meter. De maximale hei-energie is hierbij 2.100 kJ. In totaal zijn er dus maximaal twintig heidagen nodig.

Voor de realisatie van het platform zullen meer heipalen gebruikt worden dan is aangenomen in het KEC, maximaal 20 in plaats van 6. Echter, het heien van de palen voor het platform van Net op zee Nederwiek 1 is maar een fractie van het totaal aantal palen dat geheid moet worden voor Nederlandse Wind op zee projecten en waarmee rekening is gehouden in het KEC.

Bij een reductie van de populatie van 5% of minder kan er met 95% zekerheid worden gesteld dat de populatie niet verder afneemt. Het heien van 14 extra palen is 0,79% van het totaal te heien palen (1.762 palen) op het Nederlandse deel van de Noordzee. In verhouding met het totaal te heien palen voor windparken in de gehele Noordzee (6.384 palen) is de fractie veel kleiner (0,22%). In het perspectief van de uitrol van Wind op zee betreft dit dus maar een fractie van het totaal aantal bruinvisverstoringsdagen. Tevens zijn de palen voor platforms een stuk kleiner qua diameter dan de monopiles van de windturbines (2,85 meter voor platforms en 5,5 meter en 7,5 meter voor monopiles). De populatiereductie grens van 5% (met 95% zekerheid) wordt niet overschreden.

Het verstoringsoppervlak (het totale oppervlakte bepaald van het gebied waaruit verondersteld wordt dat de bruinvissen voor het heigeluid zullen vluchten) is voor bruinvissen 1313 km². Op basis van dit verstoringsoppervlak en de gemiddelde dichtheid in het gebied zijn het aantal bruinvisverstoringsdagen berekend. In het KEC 4.0 wordt voor Net op zee Nederwiek 1 al rekening gehouden met heien van 6 palen. Het heien van 14 extra palen levert 6.986 extra bruinvisverstoringsdagen, wat neerkomt op een populatiereductie van 3,33 bruinvissen. Met overige overschrijdingen komt dit neer op een extra populatiereductie van 9,61 bruinvissen.

De bruinvis staat bekend als de meest gevoelige soort qua verstoring door onderwatergeluid. Bruinvissen kunnen stress en/of vluchtgedrag en tijdelijke (TTS – Temporary Threshold Shift) of permanente (PTS – Permanent Threshold Shift) gehoorbeschadiging ondervinden door heigeluid.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 4.1.2 en 4.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Net op zee Nederwiek 1. Aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming" van 5 juli 2023. De door u voorgestelde mitigerende maatregelen zijn gedeeltelijk onvoldoende specifiek uitgewerkt en behoeven een nadere aanvulling. Ter aanscherping heb ik hiervoor in de ontheffing aanvullende voorschriften j. tot en met s. opgenomen.

Om te voorkomen dat bruinvissen eventuele gehoordrempelverschuivingen oplopen (PTS en TTS) zal een zogenaamde 'soft en slow start' en een ADD (Acoustic Deterrent Device) met een minimaal bereik van 500 meter en met relevante frequentie gebruikt worden om aanwezige dieren te verjagen. De ADD dient een half uur voor het begin van de werkzaamheden te starten en aan te blijven gedurende de heiwerkzaamheden. Er wordt gebruik gemaakt van een 'soft en slow start' waarbij langzaam en met steeds grotere energie geheid wordt. Ter aanscherping heb ik de aanvullend voorschrift m. in het besluit opgenomen. Het werk dient te worden uitgevoerd in een zo kort mogelijk aaneengesloten periode.

Bij het heien van de palen wordt het toegewezen aantal bruinvisverstoringdagen (berekend via het KEC) niet overschreden. Wel wordt de geluidsnorm zonder mitigerende maatregelen overschreden; het geluidsniveau op 750 meter afstand rond de heilocatie is maximaal de waarden van ongewogen breedband SELs van 167 dB re 1 $\mu\text{Pa}^2\text{s}$, bij heien met een maximale hamerklapenergie van 2.100 kJ. Dit is te mitigeren met een enkelvoudige mitigerende maatregel.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190028071669

Kenmerk
WNB/2023/038.toek

U stelt voor hiertoe een bellenscherm tijdens het heien te activeren wat de verspreiding van onderwatergeluid bij de bron beperkt. Om er zeker van te zijn dat zo min mogelijk verstoring op het moment van heien optreedt leg ik u op voorafgaand aan het heien het bellenscherm te activeren. Hiertoe heb ik een aanvullende voorwaarde opgenomen onder voorschrift k.

Voor de (geofysische) surveys die gebruik maken van een SBP van Net op zee Nederwiek is reeds een ontheffing verleend. Ten behoeve van de aanvraag om ontheffing voor deze surveys is een natuurtoets uitgevoerd. Hierin wordt geconcludeerd dat met de huidige kennis van de surveywerkzaamheden met een SBP het aantal berekende bruinvisverstoringdagen op 911 uitkomt, waar het KEC uitgaat van circa 2.000 bruinvisverstoringdagen. Middels de berekende bruinvisverstoringdagen in het KEC is geconcludeerd dat de gunstige staat van instandhouding van de bruinvis door de inzet van de SBP, in cumulatie met de overige verstoring die bij de aanleg van de beoogde windparken optreedt, niet in het geding komt. Er is geen overschrijding van het aantal bruinvisverstoringdagen uit het KEC (911 ten opzichte van 2.000) en daarmee is uitgesloten dat de surveywerkzaamheden met een SBP een negatief effect hebben op de populatie van de bruinvis. Dit geldt ook met de toevoeging van de werkzaamheden voor de realisatie van het platform.

U geeft aan dat, zodra de keuze voor de platformbouwers en het ontwerp bekend is, specifieke berekeningen worden uitgevoerd. Het voorspelde geluid op 750 meter afstand zal worden getoetst aan de maximale geluidsnorm van 160 dB re 1 $\mu\text{Pa}^2\text{s}$. Wanneer de geluidsbelasting niet onder deze maximale geluidsnorm blijft, worden effecten van mitigerende maatregelen bepaald, waardoor de optimale set van maatregelen waarmee het geluid wel onder de geluidsbelasting blijft zal worden vastgesteld. Om de maximale geluidsnorm te specificeren heb ik daartoe aanvullend voorschrift o. opgenomen.

Door de (hei)werkzaamheden kunnen door toename van geluid negatieve effecten voor de bruinvis optreden. Om dit te voorkomen wordt de bruinvis opzettelijk verjaagd met de inzet van een ADD. Door inzet van een ADD zullen de aanwezige exemplaren van de bruinvis het plangebied verlaten. Zo worden negatieve effecten op de bruinvis als PTS en TTS voorkomen. Hierdoor wordt de bruinvis wel opzettelijk verstoord en is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, lid 2 van de Wet natuurbescherming. Om deze reden wordt ontheffing verleend.

Staat van instandhouding van de bruinvis

Een niet verwaarloosbaar deel van de populatie van de bruinvis in de Noordzee wordt beïnvloed door de heiwerkzaamheden. De verstorende effecten zijn tijdelijk van aard en kortdurend. Door het nemen van mitigerende maatregelen wordt voorkomen dat exemplaren van de bruinvis tijdelijke of permanente schade ondervinden van de heiwerkzaamheden. Ook zal er geen barrièrewerking zijn door de aanleg. Daarnaast is in de omgeving voldoende leefgebied voor de bruinvis aanwezig waar de soort naar kan uitwijken. Hierdoor zal de bruinvis in de omgeving aanwezig blijven. De gunstige staat van instandhouding van de bruinvis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Andere bevredigende oplossing

Alternatieve vormen transporten elektriciteit

Naast dat de opgewekte elektriciteit kan worden getransporteerd via de conventionele manier, via ondergrondse kabels naar een converterstation op land en de aansluiting op het bestaande hoogspanningsnet, zijn er ook andere opties mogelijk zoals de conversie van de elektriciteit naar waterstof via een offshore elektrolyse-station. De keuze voor de conventionele manier, zoals beschreven in deze aanvraag, is een logische omdat dit op dit moment de meest efficiënte, zowel energetisch als qua klimaateffect, en waarschijnlijk voorlopig de meest kosteneffectieve manier is. Dit geldt zolang:

- de duurzame energievraag technisch en economisch haalbaar is te elektrificeren;
- er voldoende fysieke ruimte is om de elektriciteit via kabels aan en over land te brengen;
- de duurzame elektriciteit zonder noemenswaardige congestieproblemen in het TenneT transmissienet kan worden ingepast.

Op dit moment zijn alternatieve vormen van transport van de opgewekte energie niet realistisch. Daarnaast moeten bij mogelijke alternatieven ook op zee voorzieningen gerealiseerd worden waarbij vergelijkbare effecten op de soorten te verwachten zijn.

Alternatieve locaties

Voor wat betreft het offshore platform zijn er geen locatiealternatieven beschikbaar die minder of geen effect op bruinvissen zullen hebben. De functie van het platform is de aansluiting van windturbines in het offshore windenergiegebied Nederwiek en het platform dient om die reden op korte afstand van het windpark te zijn gelegen. Het windpark bestaat uit tientallen windturbines. Per circa 6-10 windturbines wordt een kabel getrokken naar het platform. Hoe groter de afstand hoe meer kabellengte moet worden aangelegd voor de windparken. Een locatie in een gebied waar geen bruinvissen binnen het bereik van het onderwatergeluid voorkomen is niet uitvoerbaar, ook omdat deze in en rondom het gehele windenergiegebied Nederwiek voorkomen. Voor wat betreft het kabeltracé zijn er geen routes en geen andere locaties voor het converterstation die leiden tot minder effecten op de bruinvis.

Alternatieve werkwijzen

Het effect op de bruinvis betreft met name het gevolg van de heiwerkzaamheden voor het platform. Er zijn verschillende werkwijzen mogelijk voor de aanleg van de platforms en de kabels. Andere uitvoeringsmethoden voor het plaatsen van de heipalen zijn in beginsel denkbaar, maar zullen eveneens tot effecten op de bruinvis leiden.

Een alternatief voor heien is schroeven van palen of het toepassen van suction buckets. Voor beide werkwijzen geldt dat deze op dit moment geen realistisch alternatief zijn voor het funderen van het bouwwerk met de omvang van het platform. Bij schroeven is het moeilijk om de draagkracht van de fundering te bepalen. Hierdoor ontstaan risico's voor de stabiliteit en daarmee de veiligheid van het platform. Een ander alternatief is het toepassen van suction buckets waarbij eveneens niet geheid hoeft te worden. Een suction bucket is een fundatietechniek waarbij een grote cilinder met een open onderzijde op de bodem wordt gefixeerd door onderdruk in de cilinder te creëren. Deze techniek wordt nog onderzocht en momenteel slechts beperkt toegepast. Voor de gebruiksfase geldt dat er tot op heden beperkte ervaring is met suction buckets. Er is dan ook beperkte lange termijn ervaring met betrekking tot grote platforms welke minimaal 40 jaar gebruikt zou worden. In combinatie met de beperkte ervaring in de markt en de beperkte beschikbaarheid van schepen die groot genoeg zijn om de benodigde schaal van dit funderingstype te plaatsen, vormt deze techniek op dit moment geen realistische techniek. Deze risico's samen maken dat een alternatieve werkwijze zonder heiwerkzaamheden geen realistisch alternatief is.

Planning

Er wordt zo veel mogelijk buiten storm- en winterperiode gewerkt vanwege veiligheid tijdens het varen en werken. Een andere uitvoerperiode is niet mogelijk en zou niet minder effect hebben op de bruinvis.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning wordt schade aan de bruinvis zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten', zoals genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wet natuurbescherming.

Met het project wordt duurzame elektriciteit op zee geleverd aan het Nederlandse elektriciteitsnet. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het beperken van klimaatverandering en aan de energievoorziening van Nederland. In beleid en wetgeving zijn de doelstellingen hiervoor vastgelegd. In de Klimaatwet is vastgelegd dat in 2030 het Rijk streeft naar 55% lagere uitstoot van emissies van broeikasgassen en een volledige CO₂-neutrale elektriciteitsproductie in 2050. Dat wordt mede mogelijk gemaakt door dit project.

Tevens wordt hiermee een bijdrage geleverd aan de Europese doelstellingen op het gebied van duurzame energie en klimaatverandering.

Klimaatverandering leidt tot negatieve effecten op de biodiversiteit door de verandering van de leefomstandigheden van soorten wereldwijd en de komst van invasieve soorten waarmee het voortbestaan ter plaatse van beschermde soorten wordt bedreigd. Klimaatverandering heeft ook een (negatief) effect op de menselijke gezondheid en veiligheid. Bijvoorbeeld door de toename van het aantal hittedagen en de potentiële opkomst van nieuwe ziektes/parasieten. Een ander voorbeeld is de toename van hoogwaterrisico's en een bedreiging van de energievoorziening. Het beperken van klimaatverandering en het vergroten van de energievoorzieningszekerheid vinden dan ook plaats in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is om de negatieve effecten op de bruinvis die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190028071669

Kenmerk
WNB/2023/038.toek